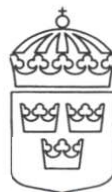

Riksdagens protokoll

1993/94:108

Fredagen den 20 maj

Kl. 9.00 – 10.10

Protokoll
1993/94:108

1 § Anmälan om kompletteringsval till socialutskottet

Talmannen meddelade att socialdemokratiska riksdagsgruppen på grund av uppkommen vakans anmält Kjell Nordström som suppleant i socialutskottet efter Jan Fransson.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i socialutskottet

Kjell Nordström (s)

2 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Redogörelse 1993/94:ER1 till utrikesutskottet

3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 19 maj

UU22 Internationella miljöfrågor

Mom. 6 (nordeuropeisk miljökonferens)

1. utskottet

2. res. (s)

Votering:

173 för utskottet

133 för res.

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 25 fp, 24 c, 25 kds, 22 nyd, 1 -

För res.: 123 s, 8 v, 2 -

Frånvarande: 15 s, 4 m, 8 fp, 7 c, 1 kds, 1 nyd, 6 v, 1 -

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

1 Riksdagens protokoll 1993/94. Nr 108

UU24 Lag om strategiska produkter m.m.

Mom. 1 (avslag på proposition 1993/94:176)

1. utskottet
 2. men. i motsvarande del (v)
- Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 2 (undantag från tillståndskrav)

1. utskottet
 2. men. i motsvarande del (v)
- Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 3 (delegering)

1. utskottet
 2. men. i motsvarande del (v)
- Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UU29 Ytterligare anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1993/94, m.m.

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SfU17 Utvisning på grund av brott

Mom. 1 (avslag på propositionen m.m.)

1. utskottet
 2. res. 1 (s)
- Votering:
184 för utskottet
121 för res. 1
1 avstod
43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 26 fp, 24 c, 25 kds, 23 nyd, 8 v, 2 -
För res. 1: 120 s, 1 -
Avstod: 1 s
Frånvarande: 17 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 6 v, 1 -

Mom. 3 (begränsning av möjligheterna till utvisning)

1. utskottet
 2. res. 3 (nyd)
- Votering:
282 för utskottet
23 för res. 3
2 avstod
42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 121 s, 76 m, 26 fp, 24 c, 25 kds, 8 v, 2 -

För res. 3: 23 nyd

Avstod: 1 s, 1 -

Frånvarande: 16 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 6 v, 1 -

Prot. 1993/94:108

20 maj 1994

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FiU18 Frågor om offentlig upphandling (prop. 1993/94:227)

Mom. 1 (tjänsteupphandling inom försörjningssektorerna)

1. utskottet

2. res. i motsvarande del (s)

Votering:

173 för utskottet

133 för res.

1 avstod

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 76 m, 25 fp, 23 c, 25 kds, 23 nyd, 1 -

För res.: 123 s, 1 c, 7 v, 2 -

Avstod: 1 v

Frånvarande: 15 s, 4 m, 8 fp, 7 c, 1 kds, 6 v, 1 -

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

FiU21 Ytterligare anslag inom Finansdepartementets område (prop. 1993/94:125 avsnitt 6)

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UbU10 Svenskundervisning för invandrare (sfi)

Mom. 6 (kursplan och riktvärde för utbildningens omfattning i tid)

1. utskottet

2. res. 2 (s)

3. res. 3 (nyd)

4. men. (v)

Förberedande votering 1:

27 för res. 3

11 för men.

270 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

Res. 3 ställdes mot res. 2 som biträdades genom uppresning.

Huvudvotering:
152 för utskottet
134 för res. 2
22 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 76 m, 26 fp, 23 c, 25 kds, 1 nyd, 1 -
För res. 2: 123 s, 1 nyd, 8 v, 2 -
Avstod: 1 c, 21 nyd
Frånvarande: 15 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 6 v, 1 -

Mom. 7 (betyg m.m.)

1. utskottet
2. res. 4 (nyd)
Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 11 (utvecklingscentrum för sfi)

1. utskottet
2. res. 5 (m, fp, c, kds)
Votering:
158 för utskottet
150 för res. 5
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 123 s, 1 fp, 1 c, 23 nyd, 8 v, 2 -
För res. 5: 76 m, 25 fp, 23 c, 25 kds, 1 -
Frånvarande: 15 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 6 v, 1 -

Mom. 12 (krav på kunskaper i svenska språket)

1. utskottet
2. res. 6 (nyd)
Votering:
280 för utskottet
25 för res. 6
44 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 121 s, 76 m, 26 fp, 22 c, 25 kds, 1 nyd, 6 v, 3 -
För res. 6: 1 c, 22 nyd, 2 v
Frånvarande: 17 s, 4 m, 7 fp, 8 c, 1 kds, 6 v, 1 -

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Mom. 1 och 2 (anslagsökning för Utbildningsdepartementet, m.m.)

1. utskottet

2. res. (m, fp, c, kds)

Votering:

156 för utskottet

152 för res.

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 123 s, 1 kds, 22 nyd, 8 v, 2 -

För res.: 76 m, 26 fp, 24 c, 24 kds, 1 nyd, 1 -

Frånvarande: 15 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 6 v, 1 -

Vårdnadsbidrag

4 § Vårdnadsbidrag

Föredrogs

socialutskottets betänkande

1993/94:SoU34 Vårdnadsbidrag (förnyad behandling) (prop. 1993/94:148).

Kammaren biföll utskottets hemställan om att ärendet skulle avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! I tidningen Expressen kunde man i går läsa i huvudledaren under rubriken Vårdnadstvisten:

”Carl Bildt har beslutsångest, och vårdnadstvisten fortsätter.

Ett nederlag i riksdagen är ett svaghetstecken för varje regering. En minoritetsregering som Bildts lever naturligtvis farligare; riksdagen har i och med ny demokratis sönderfall förvandlats till en lotteririksdag. — —

Vårdnadstvister har aldrig några vinnare, det stämmer också i detta fall. Visserligen föll inte vårdnadsbidraget i går, men själva hanteringen av frågan, beslutsförslamningen, är också ett nederlag.”

Ja, visst är det så. Jag tror att vi är många ledamöter av Sveriges riksdag som i dag är oerhört beklämda över denna hantering. Den drar ett löje över politiken och riskerar att spä på det politikerförakt som redan finns. I stället för att uppmärksamheten riktats på skiljelinjerna i familjepolitiken har svenska folket fått bevittna ett förhandlingsspel och korridormygel mellan företrädare för regeringen och Ny demokrati.

All normal hanteringsordning har åsidosatts i detta spel. Varför dröjde statsministern till kvällen innan vårdnadsbidraget skulle debatteras och beslutas i kammaren med att ringa Harriet Colliander? Det har funnits gott om tid att förhandla långt dessförinnan.

Men det är inte första gången statsministern hoppar in mitt i pågående debatt. Det var likadant den 17 december förra året, då riksdagen debatterade och fattade beslut om barnomsorgsgarantin och riktlinjerna för rege-

ringens familjepolitik. Då var det också kaos. Även den gången vek sig Ny demokrati på upploppet utan att ha fått ut något genom förhandlingarna med Bildt.

Det här är ett ovärdigt spel. Det är ovärdigt för Sveriges riksdag och det är ovärdigt för våra uppdragsgivare, svenska folket.

Fru talman! I onsdagens långa debatt upprepade Stefan Kihlberg Ny demokratis krav för att gå med på vårdnadsbidraget: "Det handlar om samhällsekoniskt ansvar. Finansiera vårdnadsbidraget inom familjepolitikens ram i tid och i rätt omfattning."

Har kravet tillgodosetts vid socialutskottets förnyade behandling? I propositionen om vårdnadsbidrag föreslås att en kommitté skall tillsättas som skall följa och rapportera effekterna av familjepolitiken. Vad Ny demokrati förhandlat sig till på papperet är för det första att kommittén skall vara parlamentariskt sammansatt och för det andra att den skall ha möjlighet att lägga fram förslag som kan befinnas påkallade.

"Parlamentariskt sammansatt" innebär att om Ny demokrati försvinner ur riksdagen i valet, vilket inte verkar helt osannolikt, försvinner man ur kommittén. Den förhandlingsframgången är med andra ord ovanligt litet värd, för den innebär att man i ett sådant läge verkligen är garanterad att åka ur och inte få vara med och påverka.

Den andra delen – om kommitténs möjlighet att lägga fram förslag – är mer svårtolkad. Ny demokrati har nämligen fogat ett särskilt yttrande till utskottsbetänkandet där man förklarar sig mycket nöjd med uppgörelsen med regeringen. I utredningen kommer våra förslag om familjepolitiken och behovsprövade barnbidrag att beaktas, skriver man.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Bengt Westerberg, men han är inte här. Därför får jag fråga Sten Svensson som strax skall tala här: Vad betyder uppgörelsen med Ny demokrati?

Innebär det som Ny demokrati skriver i det särskilda yttrandet att regeringens vårdnadsbidrag är första steget på ett genomförande av Ny demokratis familjepolitik? Innebär det att kommittén skall beakta Ny demokratis förslag om familjepolitiken? Förslagen innebär att 20 miljarder skall sparas på barnen och barnfamiljerna. Det är ungefär 25 % av det stöd som i dag går till Sveriges barnfamiljer. Det är en enorm summa. En nedskärning i den storleksordningen skulle få oerhört stora konsekvenser för hundratusentals människor i vårt land.

Innebär uppgörelsen att barnbidragen skall behovsprövas som ett första steg för att ge de 3 miljarder som Ny demokrati vill ha till finansieringen av vårdnadsbidraget inom familjepolitikens ram? Har Ny demokrati fått klartecken här? Kommer ett sådant förslag? Dessa frågor vill jag ha svar på, Sten Svensson!

Till sist, Sten Svensson: På vilket sätt är socialminister Bengt Westerberg ansvarig för denna uppgörelse? Han var inte här i onsdags, och han är inte här i dag heller. Har han godkänt uppgörelsen med Ny demokrati?

Fru talman! Jag yrkar bifall till de socialdemokratiska reservationerna i utskottets betänkande 34.

(Applåder)

Fru talman! Först vill jag säga att jag till fullo instämmer i Maj-Inger Klingvalls anförande. Till det vill jag bara lägga några frågor och kommentarer.

Vårdnadsbidrag

Jag vill fråga majoriteten och Sten Svensson, eftersom, beklagligtvis, socialministern inte heller i dag är intresserad av frågan om vårdnadsbidrag: Vad innebär den parlamentariska kommittén och när skall, som det heter i socialutskottets beslut, "de förslag som kan finnas påkallade i familjepolitiken" infrias? Jag undrar också när de skall läggas fram, och vilka förslag är det som man har i tankarna? Är det de förslag som Ny demokrati har exemplifierat i sitt särskilda yttrande? Det framgår med all önskvärd tydlighet vilka förslag Ny demokrati önskar – gigantiska nedskärningar för barnfamiljerna.

Självklart inställer sig frågan om också den borgerliga majoriteten – jag vänder mig då till Sten Svensson och framför allt Folkpartiet, som i alla andra sammanhang har sagt sig ställa upp för barnfamiljerna – delar de åsikter som framförs i det särskilda yttrandet. Men framför allt undrar jag: När skall det läggas fram?

Fru talman! Man kan ha många funderingar kring turerna här i riksdagen. Vi har alla fått känna av hur aktningen för riksdagen har minskat. Det finns de som säger att temperaturen, graderna, har sjunkit. Jag skulle bara vilja fråga: Räcker termometern till? Finns det några grader kvar för att beskriva hur illa den här frågan har hanterats? Jag ställer mig frågande på den punkten.

Självklart vilar ett tungt ansvar på Ny demokrati som har förorsakat den här situationen. Men man är förvisso inte ensam om att ha ställt till det. Man har en bred borgerlig majoritet bakom sig som har ställt upp på att frågorna har hanterats på det här viset i riksdagen. Jag är mycket upprörd. Konsekvensen, riksdagens försämrade anseende, får vi alla känna av.

Fru talman! Jag instämmer alltså i de socialdemokratiska reservationerna. Därutöver yrkar jag bifall till Vänsterpartiets meningsyttring.

Anf. 3 STEN SVENSSON (m):

Fru talman! Regeringspartiernas företrädare i socialutskottet har under onsdagens långa debatt här i kammaren utförligt redovisat motiven för vårdnadsbidragets införande.

Denna reform innebär att valfriheten utsträcks till alla tillsynsformer. Det saknas nu anledning att upprepa alla dessa goda argument ännu en gång.

Anledningen till att vi biträde återremissyrkandet är att vi fann att det förelåg förutsättningar för utskottsmajoriteten att uttala sig om på vilket sätt reformen bör följas upp. Vi har därför gjort följande tillägg till betänkandet:

"I propositionen uttalar regeringen sin avsikt att tillkalla en kommitté med uppdrag att följa och rapportera effekterna för förvärvsarbete och utnyttjande av olika typer av barnomsorg med anledning av vårdnadsbidragsreformen och de beslutade reformerna inom barnomsorgs- och föräldraförsäkringsområdena.

Enligt socialutskottets mening bör denna kommitté ges en parlamentarisk sammansättning. Den skall också ha möjlighet att lägga fram de förslag som

kan befinnas påkallade." Detta föreslår vi alltså att riksdagen ger regeringen till känna.

Vi kan således räkna med att ett konstruktivt arbete snabbt kommer i gång i denna kommitté. Den kommer att kunna bedriva sitt arbete med stor öppenhet gentemot olika åsiktsriktningar.

Fru talman! Jag yrkar därför bifall till utskottets hemställan på samtliga punkter.

Anf. 4 MAJ-INGER KLINGVALL (s) replik:

Fru talman! Jag kan bara konstatera att Sten Svensson inte har svarat på en enda av mina frågor.

Vad är det som Ny demokrati har fått i den här uppgörelsen för att gå med på förslaget om vårdnadsbidrag? Har regeringen anslutit sig till Ny demokratis familjepolitik? Innebär det att den här kommittén skall beakta de förslag som Ny demokrati har lagt fram i sin familjepolitiska motion? Blir det behovsprövade barnbidrag? Vad har Bengt Westerberg sagt om denna uppgörelse? Har han godkänt den?

Jag vill ha svar på mina frågor, Sten Svensson!

Anf. 5 STEFAN KIHLEBERG (nyd):

Fru talman! Har vi i Ny demokrati gjort en kovändning när vi nu bildar majoritet tillsammans med regeringen? Nej, definitivt inte. Endast genuint både okunniga och ologiska fiender till Ny demokrati kan påstå något sådant.

Hur kan det vara en kovändning att fullständigt, hundra procentigt, medverka till att delar av vårt partiprogram inom familjepolitiken kommer till stånd? Om det är en kovändning beror det i så fall på att vi tidigare har lämnat partiprogrammet, och en sådan kovändning är åtminstone jag stolt över att göra.

Fru talman! Det är med glädje som vi konstaterar att vi aktivt medverkar till ökad valfrihet och rättvisa – dvs. nydemokratisk politik – för småbarnsfamiljerna. Visst ville vi ha mycket mera – ja! Och vi är otåliga, men vi konstaterar att inte heller Rom byggdes på en dag.

Men, fru talman, det är med sorg och stor bedrövelse som vi konstaterar att vi har misslyckats med att övertyga de övriga partierna i regeringen och i oppositionen om en bättre finansiering och om en fullständig finansiering. Det om något är väl ett bevis för att svensk ekonomi behöver Ny demokrati! Vi tänker inte ge upp de här ambitionerna. Och jag kan inte låta bli att konstatera att Socialdemokraterna inte är kända för någon spariver så att säga. Om det nu var spariver som drev er att göra gemensam sak i ett tidigare skede välkomnar jag det. Det finns många möjligheter för er att göra uppgörelser när det gäller att spara pengar. Vi skall gärna hjälpa till att studera vår motion i anslutning till kompletteringspropositionen. Det finns många miljarder som vi kan stärka den svenska statskassan med.

Visst hade vi velat införa ett tak. Visst hade vi velat, helst omedelbart, införa en begränsning så att inte rika människor, miljonärer och höginkomsttagare får barnbidrag och vårdnadsbidrag. Vi tycker att det är fel och orättvist. Men vi konstaterar att det inte kan vara ett skäl för att hindra det för

dem som verkligen behöver det. Det hade varit konsekvensen om vi hade förhindrat denna valfrihetsreform. Vi konstaterar att 23 ensamma, aldrig så högljudda och välvilliga nydemokrater ingenting kan åstadkomma ensamma.

Därför, fru talman, välkomnar vi den parlamentariska utredning som är ett resultat av uppgörelsen. Vi ser fram emot arbetet i utredningen. Där kommer hela vår familjepolitik att bearbetas, diskuteras och analyseras. Naturligtvis kommer utredningen inte att tycka att allt är bra.

När jag tog del av Folkpartiets familjepolitik i fråga om detta med att befria barnfamiljerna och om barnkonton tyckte jag att det stundtals var ren musik. Centerns nyligen presenterade förslag är utmärkt. Det är samma grundfilosofi bakom det. Jag är inte ett dugg orolig för att det inte skall bli spännande diskussioner i den parlamentariska utredningen.

Fru talman! Verkligheten kommer att vara Ny demokratis största bundsförvant när det gäller att vinna det vi ännu inte har lyckats med, nämligen insikten om att detta måste finansieras fullt ut. Verkligheten, den svenska ekonomin och omvärlden kommer att visa det.

Vi är ute efter bra lösningar i samförstånd. Jag vet att vi ibland uppfattas som provocativa och att vi går ut hårt. Ja, det gör vi ibland i oförstånd, ibland medvetet. Vi representerar en kultur där man kan vara betydligt mer provocativ. Men jag skall erkänna, fru talman, att jag inte sällan har varit och är skamsen över vad som pågår inom det parti som jag för närvarande viger mitt liv åt. Jag hoppas att vi kan få slut på det. Jag hoppas att det inte skall drabba det politiska systemet.

Jag hade inte varit mindre skamsen om jag hade varit medlem i ett parti som styrs av prestige och tjurskallighet. Jag vill också klargöra att partier vars enda ledstjärna är att få bra SIFO-siffror och att slå andra på käften saknar existensberättigande generellt och alldeles definitivt i Sveriges riksdag.

Fru talman! Låt oss avslutningsvis vara framåtseende och positiva och gratulera Sveriges barn och småbarnsfamiljer till denna milstolpe på valfrihetens, rättvisans och familjens väg. Det är med innerlig glädje som jag yrkar bifall till utskottets hemställan i dess helhet och med extra eftertryck till vårt särskilda yttrande.

Anf. 6 MAJ-INGER KLINGVALL (s) replik:

Fru talman! Jag beklagar otroligt mycket att Sten Svensson tydligen inte vet vad denna uppgörelse handlar om. Jag undrar om Stefan Kihlberg vet vad den handlar om. Inte heller någon i Folkpartiet vet vad det handlar om. Men i Dagens Nyheter säger Bengt Westerberg att den enda skillnaden efter förhandlingarna är att expertkommittén skall vara parlamentariskt sammansatt. Något annat än det uppdrag som finns redovisat i propositionen skall kommittén inte syssla med, enligt DN i dag som intervjuat socialminister Bengt Westerberg.

Såvitt jag kan förstå har Ny demokrati bidragit till att öka budgetunderskottet med 3,7 miljarder. För det har man fått en parlamentariskt sammansatt kommitté, som skall utreda det som redan står att läsa i propositionen. För mig förefaller det som att ni har gått på världens största förhandlingsnit.

Anf. 7 LEIF BERGDAHL (nyd):

Fru talman! Skriften Familjen i framtiden kom ut 1972 och är undertecknad av Lisa Mattson, dåvarande ordföranden i Socialdemokratiska kvinnoförbundet. På den skriften baseras den nuvarande socialdemokratiska familjepolitiken. Den skriften är på många sätt en skrämmande läsning. Jag tror inte att den är accepterad inom det socialdemokratiska partiet i dag. Låt mig återge en enda mening ur skriften: Individens rätt att själv forma sitt liv måste begränsas.

Individen måste alltså underordnas kollektivet, helst från späda ålder. Det här kan jag naturligtvis inte instämma i.

Även i Ungern och Tjeckoslovakien, när dessa länder var kommunistdiktaturer med planekonomi, fick de föräldrar som inte utnyttjade samhällets barnomsorg vårdnadsbidrag. Men sådan valfrihet kan av någon konstig anledning det socialdemokratiska partiet tydligen inte acceptera i dag. Jag vill påpeka att det i glesbygden fortfarande finns byar, uppe i Norrland, där det är svårt att ordna dagisplats därför att dagiset ligger långt bort i en annan by. Vårdnadsbidraget kommer att ha stor betydelse i glesbygden.

Vilka är det som vill ha daghemmen? Våren 1981 gjorde professor Jörgen Westerståhl en undersökning. Han fann att 70 % även bland de socialistiska och kommunistiska väljarna valde att själva ta hand om sina egna barn. Det bör nämnas att Jörgen Westerståhl, förutom att vara en utomordentligt seriös författare, är barnbarn till ingen mindre än Hjalmar Branting.

En annan forskare som vi alla känner, Hugo Hegeland, har också utrett detta, 1975. Han fann att 2 % av borgerliga väljare och 7 % av dem som röstade på kommunister och socialdemokrater ansåg att barnhem var att föredra. Jag är övertygad om att det som Alf Svensson säger är riktigt, dvs. att en klar majoritet av det svenska folket i dag vill ha ett vårdnadsbidrag.

Ny demokrati har aldrig varit emot ett vårdnadsbidrag. Vi har endast krävt att det finansieras inom familjepolitikens ram. Min personliga kvalificerade gissning är att systemet med vårdnadsbidrag efter några år kommer att vara självfinansierande, t.o.m. kanske ge ett överskott. Min gissning är lika god om någon annans. Det är okänt hur många som kommer att utnyttja vårdnadsbidraget. Det är naturligtvis ingen som vet. Det är bara fråga om gissningar från olika håll.

Sedan till frågan om Ny demokratis politik. Jag har varit med i partiet från allra första början. Jag anmälde mig faktiskt som medlem innan partiet bildades när jag hörde att Ian Wachtmeister och Bert Karlsson skulle bilda partiet. Jag har suttit med i den förra styrelsens verkställande utskott, och jag sitter med i den nuvarande styrelsen. Jag tror att jag kan vår politik. En sak är fullständigt klar: Vi har aldrig stött en socialistisk familjepolitik.

Så till dagens omröstning. Det är möjligt att en majoritet av Ny demokratiska riksdagsgrupp kommer att rösta för en socialistisk familjepolitik. Det måste dock klart framhållas att Ny demokratis styrelse tagit ställning för ett vårdnadsbidrag. De tre ledamöter, dvs. partiordföranden, partisekreteraren och jag, som sitter i både Ny demokratis styrelse och riksdagsgruppen är för ett vårdnadsbidrag. I valet mellan riksdagsgruppen och partiet väljer jag givetvis att följa partiets uppfattning. Det står klart uttalat i våra stadgar att riksdagsgruppen skall underordna sig partiets, dvs. partistyrelsens, politiska

uppfattning. I varje annat parti än Ny demokrati vore det fullkomligt självklart att riksdagsgruppen följer det som den demokratiskt valda partistyrelsen enhälligt har tagit ställning för.

Jag kommer alltså att rösta för ett vårdnadsbidrag i dag.

Prot. 1993/94:108
20 maj 1994

Vårdnadsbidrag

Anf. 8 TALMANNEN:

Får jag be er längst bak i kammaren att inte föra samtal. Det är mycket störande både för den som talar och för dem som sitter längst bak och vill lyssna på debatten. Det finns en foajé utanför kammaren för alla privata samtal.

Anf. 9 MAJ-INGER KLINGVALL (s) replik:

Fru talman! Till Leif Bergdahl vill jag säga: Arma ni i Ny demokrati som i den här debatten måste citera en halv mening från vårt program från 1972. Fortsättningen lyder ungefär så här: Individerna måste underordnas de beslut som vi gemensamt fattar i samhället. Jag utgår från att Ny demokrati tycker att vi alla fortfarande skall åka på höger sida av vägen.

Anf. 10 JOHN BOUVIN (nyd):

Fru talman! Riksdagsledamöter! Jag skulle gärna vilja klargöra vad beslutet i dag innebär. Det innebär inte att det blir valfrihet, utan det innebär att de som redan är hemma i dag får en liten förstärkning i ekonomin på 1 400–1 500 kr i månaden.

Det är ganska ynkligt att de som skulle vilja vara hemma inte har möjlighet att vara det. De som jobbar inom t.ex. äldreomsorgen och har tre fyra barn kan inte vara hemma. De tjänar 7 000–8 000 kr netto, så det går inte.

Det beslut som vi nydemokrater hjälper regeringen att fatta innebär att vi permanentar det nuvarande systemet. Det är helt fantastiskt! Vi spår dessutom på budgetunderskottet. Men vad gör väl det när vi lånar 1 miljard kronor per dygn? Det spelar ju ingen roll. Vi lånar 1 miljard kronor per vardag, på knappt en vecka lika mycket som vårdnadsbidraget kostar.

Det är beklagligt att se att regeringen fortfarande vill att miljonärer skall ha barnbidrag. Det är för mig skrämmande. Att denna kammare medger att miljonärer skall få barnbidrag innebär att det är fel på hela det politiska systemet. Det är vi som sitter i denna kammare som har skapat detta idiotiska system. Mina partikolleger hävdar partistadgar, m.m. Det tycker vi "riktiga" nydemokrater är beklagligt.

Ni kan skratta, men det var faktiskt en hel del av oss som kom in här i riksdagen för att göra en förändring. Vi ville inte ha detta spel. Det är bara att beklaga att en del har uppfattningen att det som riksdagen gör är det enda vettiga. Det är det faktiskt inte. Den har skapat detta stora budgetunderskott. Vems fel är det? Det är inte svenska folkets fel, utan det är vi som sitter i Sveriges riksdag som har gjort fel. Ju längre tid som vi har suttit här, desto större ansvar har vi. Det är hur enkelt som helst. Ju längre tid vi sitter i riksdagen, desto större förmåner får vi på den arbetande skarans bekostnad när vi lämnar riksdagen. Jag tycker att det är orättvist. Det är så orättvist att jag inte har ord för det.

Med andra ord: De som röstar med borgarna i dag permanentar det sy-

stem som vi har. Det innebär inte någon valfrihet, definitivt inte för dem som skulle vilja vara hemma. De kan inte vara hemma därför att de inte har råd med det. Vi, majoriteten av Ny demokratis riksdagsgrupp, är tvungna att rösta med Socialdemokraterna, på grund av att systemet är som det är och på grund av att mina kolleger Stefan Kihlberg och Harriet Colliander totalt har misslyckats med förhandlingarna i utskottet.

Det är bara att beklaga att vi måste rösta med Socialdemokraterna. Men det gör vi faktiskt hellre än att vi spär på budgetunderskottet. Vi får väl se om en liten stund hur det kommer att se ut.

Anf. 11 PETER KLING (nyd):

Fru talman! Till att börja med vill jag säga att jag personligen anser att Ny demokrati inte har fått någonting i denna förhandling, inte någonting. Det skall jag villigt erkänna.

Beträffande vårdnadsbidraget anser jag det vara ett slag i luften. Jag håller med John Bouvin. Jag har varit ute på industrier, på byggarbetsplatser och ute bland arbetarfamiljer med medelinkomster. De har inte råd att vara hemma med ett vårdnadsbidrag på 2 000 kr.

Några säger att vårdnadsbidraget är ett steg i rätt riktning. Jag har fått en hel del sådana telefonsamtal från familjer. När jag sedan har förklarat Ny demokratis familjepolitik – 8 000 kr i månaden skattefritt det första året, 6 000 kr i månaden skattefritt det andra året och 4 000 kr i månaden skattefritt under det tredje, fjärde och femte året – har samtliga tyckt att det är ett kanonbra förslag. Ni skrattar. Ni tycker att det är roligt. Ni måste tycka att förslaget är jättebra, eftersom ni skrattar så mycket.

Då har dessa familjer undrat varför inte politikerna i riksdagen kan fatta ett sådant beslut. Förslaget kommer förmodligen från fel håll. Här handlar det ju tyvärr enbart om prestige. Så har det blivit också i vårt parti.

Vi har ett budgetunderskott på 200 miljarder om året och en statsskuld på 1 200 miljarder. Nu skall detta underskott utökas med ytterligare 3,7 miljarder. Jag kan i alla fall komma hem i kväll och säga till mina barn att jag försökte att stoppa dessa vansinnigheter. Jag har tre barn. Jag kan också säga att pappa stod på sig därför att vi ville spara 20 miljarder för barnens framtid. Det är vad vårt förslag innebär.

Då säger vissa besserwissrar i den här salen att vi tar 20 miljarder från barnfamiljerna. Nej, vi ser till att det blir fullständig och öppen konkurrens på marknaden. En barnomsorgsplats kostar i genomsnitt 8 000–9 000 kr per månad. Med vårt förslag skulle kostnaden bli 4 000–5 000 kr, eftersom alla kan öppna daghem och kommunerna kan driva sina dagis som aktiebolag eller vad som helst. Däri ligger besparingen. Vi sparar med andra ord på byråkrati.

Dessutom skapar vi 30 000–40 000 arbetstillfällen. Så många barnfamiljer kommer att vårda sina barn hemma med vårt förslag. Men det är väl ingen som inberäknar de pengarna. Det är bara en 20 miljarders besparing som Ny demokrati har föreslagit, och det är ju ingenting.

Fru talman! Med dessa ord vill jag absolut yrka bifall till reservation 1, eftersom den stoppar vårdnadsbidraget. Då säger man att jag bidrar till att cementera en socialistisk politik. Jag är ingen socialist, det skall jag erkänna.

Men jag anser att vi har ett så otroligt bra förslag som skulle gynna samtliga barnfamiljer i Sverige, vilket vårdnadsbidraget inte gör. Ni som är så säkra på att det skall bli en borgerlig regering och ni andra som är så säkra på att det skall bli en socialdemokratisk regering, kom igen med ett bra förslag till hösten! Finns vi kvar skall jag stödja det. Men kom igen med ett riktigt förslag och inget slag i luften! Mina barn och barnbarn skall inte behöva betala en gigantiskt stor statsskuld och ett gigantiskt stort budgetunderskott.

Jag skulle vilja se er här i kammaren om fyra år när nästa lågkonjunktur kommer. Då har ni kanske ett underskott på 80–100 miljarder och en stats-skuld på 2 000 miljarder. Vem av er skall klara detta? Skall ni kanske trola med knäna? Jag brukar ärligt säga till barnfamiljerna, och det vill jag också säga till er i kammaren: Har ni råd så flytta från Sverige, därför att detta kommer inte att kunna klaras upp om fyra år.

(Applåder)

Anf. 12 HARRIET COLLIANDER (nyd):

Fru talman! Vi kan inte få igenom hela vår familjepolitik i ett enda slag. Det går inte till så i det politiska arbetet. Det vet alla vi som sitter här i kammaren. Skall man få förändringar – och framför allt genomgripande förändringar – till stånd, måste man tillgripa det politiska instrumentet utredning. Utan en utredning kommer man inte särskilt långt på väg.

Vi i Ny demokrati har världens bästa familjepolitik i vårt program. Vi vill att barnfamiljerna skall ha rätt att bestämma över sitt eget liv, över sina barn, vilket som är bäst för dem och vilken barnomsorg som är bäst. Vi står så långt ifrån en socialistisk barnomsorgspolitik som vi över huvud taget kan komma. Vi representerar den ena extremen i riksdagen, och socialdemokrater och Vänstern representerar den andra extremen.

Vi kan inte få allt på en gång. Därför kan vi inte säga nej till ett första steg på vägen mot ett systemskifte som innebär rättvisa och valfrihet.

Vad som också är viktigt i denna reform och som inte så tydligt har framkommit i debatten är att det finns med en avdragsrätt för barnomsorgskostnader. Det innebär också ett systemskifte, att man äntligen efter alla dessa år börjar betrakta barnomsorgskostnader som en kostnad för intäktens förvärvande.

Jag är en av dem som har drabbats av att barnomsorgskostnader inte har varit avdragsgilla, så jag har sett hur det har fungerat. Jag fick aldrig någon barnomsorgsplats för mina barn i den kommunala barnomsorgen. Jag hade barnflicka, och på den tiden var arbetsgivaravgifterna tack och lov inte så höga. Jag betalade både skatt och arbetsgivaravgift för denna barnflicka samtidigt som jag subventionerade alla andras barnomsorg, och jag upplevde hur djupt orättvist detta var. Avdragsrätt för barnomsorgskostnader är ett krav som man från icke-socialistiskt håll har fört fram i många år, och detta ser jag som den viktigaste punkten i den här reformen.

I vårt partiprogram förespråkar vi valfrihet och rättvisa för barnfamiljerna. När det gäller det förra betänkandet där vi i realiteten säger nej till ett vårdnadsbidrag och ja till socialdemokraternas motion – vilket innebär att vi också säger ja till att socialdemokraterna har världens bästa barnomsorgspolitik – då kände jag som partiledare att detta var att gå ifrån partiets

partiprogram och göra en omvändning i 180 graders vinkel i fråga om ideologin. Jag tycker att det är mycket lättare att förklara en ändrad ståndpunkt med att man faktiskt håller fast vid partiets ideologi. Det är det som gäller. Man måste vara konsekvent och konsistent när det gäller just ideologin och grundsynen.

Av vår motion framgår det att vi inte motsätter oss vårdnadsbidraget som sådant. Vi motsatte oss därför att det inte var finansierat fullt ut inom familjepolitikens ram. Vi lade oss nära socialdemokratin och Vänstern för att på så sätt öppna ett förhandlingsutrymme gentemot regeringen. Det är inget konstigt med det. Men det dröjde väldigt länge innan någonting kom i gång.

Vi erbjöds en bred familjepolitisk utredning. Jag tycker faktiskt att det är en framgång. I denna utredning kommer våra förslag till hur vi tycker att familjepolitiken skall se ut att tas upp. På det viset flyttar vi fram positionerna för en utveckling mot valfrihet och rättvisa i barnomsorgen. Hela denna problematik kommer upp på bordet och skall diskuteras. Därefter kan man genomföra de förändringar i familjepolitisk riktning som man anser vara lämpliga. Jag tycker att det är viktigt att vi har fått denna utredning till stånd och att vi har fått med dessa frågor, så att de kan börja bearbetas.

Med dessa ord vill jag säga att vi inte kan få allt på en gång. Vi skall inte säga nej till detta första viktiga steg mot ett systemskifte. Jag tror nämligen att Socialdemokraterna inte kan riva upp den här reformen om de till även tyrs skulle komma till makten i höst, därför att det skulle stöta på en sådan patrull ute hos folk, när man äntligen har fått litet bestämmanderätt över hur man själv vill göra. Man skulle säga nej, och det skulle bli ett ramaskri.

Därför vill jag säga att vi inte skall göra det bästa till det godas fiende.

Anf. 13 EVA ZETTERBERG (v) replik:

Fru talman! Vi har ju nu hört ett flertal av Ny demokratis ledamöter försvara olika ställningstaganden. Men jag undrar: Skall vi inte få höra också de övrigas uppfattningar? Det finns uppenbarligen lika många åsikter i partiet som det finns medlemmar i riksdagsgruppen.

Harriet Colliander har här försvarat Ny demokratis familjepolitik. Man kan undra vad den egentligen består av – det är ju mest en antifamiljepolitik. Men Harriet Colliander berörde inte med ett ord den ovärdighet med vilken Ny demokrati har agerat i denna fråga och det löje som Ny demokrati har dragit över hela riksdagen, inte bara över Ny demokrati.

Jag undrar: Hur kan Harriet Colliander och Ny demokrati försvara detta inför svenska folket, som numera närmast skrattar åt riksdag och politiker och det sätt på vilket vi här diskuterar.

Anf. 14 HARRIET COLLIANDER (nyd) replik:

Fru talman! Jag vill bara svara Eva Zetterberg med att säga att merparten av svenska folket är lyckligt och glatt överraskat över att äntligen få bestämma mera över sina egna liv. Därmed har jag sagt vad jag behöver säga till Eva Zetterberg.

Anf. 15 MAJ-INGER KLINGVALL (s) replik:

Fru talman! Mycket kort till Harriet Colliander: Harriet Colliander har bekymmer över beslutsamheten i det socialdemokratiska partiet. Jag kan

meddela Harriet Colliander att vi är mycket beslutsamma och att vi kommer att riva upp vårdnadsbidraget, om vi får chansen till det i höst.

Prot. 1993/94:108
20 maj 1994

Vårdnadsbidrag

Anf. 16 BO G JENEVALL (nyd):

Fru talman! Det är en sorglig föreställning som vi alla får bevittna, och jag tycker att det är tråkigt att vara en del av den. Jag skulle bara vilja uppehålla mig vid några saker som enligt min mening utgör bakgrunden till Ny demokratis handlande.

Jag tycker att vi under hela den här mandatperioden har följt en konsekvent linje inom den ekonomiska politiken. Vi kan ha vinglat i mycket, men inte i denna. Vi har föreslagit stora besparingar, och vi har konsekvent försökt att genomdriva vår ekonomiska politik även i de små debatterna. Det är också det som är bakgrunden till att vi har sagt nej till regeringens förslag, inte till vårdnadsbidraget som sådant – vår inställning till det är känd. Men vi kan inte utöka ett budgetunderskott på 200 miljarder med ytterligare 3,7 miljarder brutto. Det är otänkbart.

Vi har dessutom nu hamnat i en mycket underlig situation. Vår riksdagsgrupp har faktiskt fattat ett majoritetsbeslut, och enligt de spelregler som vi brukar följa i det här huset borde det gälla. En majoritet av oss kommer därför att stödja den socialdemokratiska reservationen, vilket inte innebär att vi stödjer en socialdemokratisk familjepolitik. Det hade vi lätt kunnat markera, om vår representant i utskottet hade gjort vad han borde ha gjort, nämligen avgivit en motivreservation. Detta har inte skett, men vi kommer att fullfölja vår linje.

Jag skulle också i detta sammanhang vilja nämna att Ian Wachtmeister faktiskt borde få en liten upprättelse. Han insåg tydligare och tidigare än vi andra att det krävdes kraftiga tag för att hålla ihop en grupp som kanske inte har hunnit bli riktigt homogen. Jag har personligen kritiserat honom för hans kanske litet väl kraftfulla ledarskapsmetoder, men det har nog visat sig att de var de riktiga.

Vi har haft olika meningar i olika frågor, men i den ekonomiska politiken har vi alltid haft samma åsikt. Jag vill med de här orden bara säga att detta är bakgrunden till att vi stödjer den socialdemokratiska reservationen. Det sker helt och hållet på ekonomiska grunder, och vi håller fast vid den politiken.

I detta anförande instämde Karl Gustaf Sjödin (nyd).

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

Mom. 1 (avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

160 för utskottet

146 för res. 1
5 avstod
38 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 76 m, 26 fp, 24 c, 25 kds, 7 nyd, 2 -
För res. 1: 124 s, 11 nyd, 9 v, 2 -
Avstod: 5 nyd
Frånvarande: 14 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 5 v

Mom. 10 (barnfamiljernas ekonomi)

1. utskottet
2. res. 2 (s)
Votering:
172 för utskottet
137 för res. 2
1 avstod
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 76 m, 26 fp, 24 c, 25 kds, 19 nyd, 2 -
För res. 2: 124 s, 2 nyd, 9 v, 2 -
Avstod: 1 nyd
Frånvarande: 14 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 1 nyd, 5 v
Karl Gustaf Sjödin (nyd) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats
ha röstat nej.

Mom. 11 (utbyggnad av föräldraförsäkringen)

1. utskottet
2. men. (v)
Votering:
300 för utskottet
10 för men.
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 124 s, 76 m, 26 fp, 24 c, 25 kds, 22 nyd, 3 -
För men.: 9 v, 1 -
Frånvarande: 14 s, 4 m, 7 fp, 7 c, 1 kds, 1 nyd, 5 v

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Anf. 17 TALMANNEN:

Jag får meddela att inget arbetsplenum kommer att anordnas fredagen
den 27 maj, dock sammanträder kammaren för interpellationssvar kl. 9.00.

Anmälades och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkande

1993/94:KU30 Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regerings-
ärendenas handläggning

Skatteutskottets betänkanden

1993/94:SkU30 Vissa mervärdesskattefrågor

1993/94:SkU35 Bostadsbeskattning

1993/94:SkU39 Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Vitryssland

1993/94:SkU40 Dubbelbeskattningsavtal med Vietnam

Lagutskottets betänkanden

1993/94:LU29 Ränteskillnadsersättning vid förtidsuppsägning av konsu-
mentkrediter, m.m.

1993/94:LU30 Exekutiv försäljning av fast egendom

1993/94:LU33 Datapantbrev

1993/94:LU36 Ny huvudman för näringsförbudsregistret

1993/94:LU37 Ändringar i aktiekontolagen

Kulturutskottets betänkanden

1993/94:KrU30 Turism

1993/94:KrU31 Ungdomspolitik

7 § Kammaren åtskildes kl. 10.10.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Fredagen den 20 maj

1 § Anmälan om kompletteringsval till socialutskottet	1
2 § Hänvisning av ärende till utskott	1
3 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 19 maj	1
Utrikesutskottets betänkande UU22	
Utrikesutskottets betänkande UU24	
Utrikesutskottets betänkande UU29	
Socialförsäkringsutskottets betänkande SfU17	
Finansutskottets betänkande FiU18	
Finansutskottets betänkande FiU21	
Utbildningsutskottets betänkande UbU10	
Utbildningsutskottets betänkande UbU19	
4 § Vårdnadsbidrag	5
Socialutskottets betänkande SoU34	
Debatt	
Maj-Inger Klingvall (s)	
Eva Zetterberg (v)	
Sten Svensson (m)	
Stefan Kihlberg (nyd)	
Leif Bergdahl (nyd)	
Talmannen (om ordningen i kammaren)	
John Bouvin (nyd)	
Peter Kling (nyd)	
Harriet Colliander (nyd)	
Bo G Jenevall (nyd)	
Beslut	15
5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	16
Talmannen	
6 § Bordläggning	17

